

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Libertas Ecclesiæ constituitur à Synodo Ephesina, in observatione canonum & consuetudinis antiquæ. Explicatur species canonis Ephesini, de Ioanne Antiocheno Patriarcha, qui Metropolitanus Cyprij ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Capitularibus Regum, & in Tabulis anti-
quis. Quin & privilegia monasteriis con-
cessa, quibus ab Episcoporum jurisdictione
eximerentur, Libertates monasteriorum
dicebantur, ut patet ex Marculfo, & ex ip-
sis Libertatum tabulis; & apud recentiores
Græcos eodem sensu dicuntur monasteria
libera, sive ἐκκλησιῶν καὶ ἀσκητικῶν, in Con-
stitutione Alexij Comneni. Sed de Liberta-
tatis illo genere, quo personarum & rerum
immunitas Ecclesiis concessa continetur,
Tomo secundo copiosè disputabitur.

IV. Succedit alia libertatis ecclesiasti-
cæ significatio, quam à Felice III. primùm
asserit Gregorius VII. ad plures articu-
los extendit, ut mox dicam. Sed priùs ex-
pendenda est Felicis sententia; qui liberta-
tatem in eo constituit, ut Ecclesiæ sinatur
ut legibus suis in causis Dei. Agebatur de
Petro Alexandrino Episcopo ob hæresim
Eutychianam damnato, & de Acacio Con-
stantinopolitano, quem Felix à communio-
ne sua repulerat, quòd absque sedis apo-
stolicæ mandato Petrum anathemate sol-
visset. Legatis ob eam rem in urbem re-
giam missis, à Zenone violatis, Felix de
contumelia illara conqueritur, suadetque
Principi ut acquiescat damnationi Petri &
Acacij: Puto, inquit, quòd vobis sine ulla
dubitatione sit utile, si Ecclesiam Catholicam ves-
tri tempore principatus sinatis uti legibus suis,
nec libertati ejus quemquam permittatis obsi-
stere, qua regi vobis restituit potestatem.
(Scilicet Basilisco tyranno ab Orthodoxis
repulso) Certum est enim hoc rebus vestris esse
salutare, ut cum de causis Dei agitur, juxta
ipsius constitutum, regiam voluntatem Sacerdo-
tibus Christi studeatis subdere, non præferre, &
sacro sancta per eorum presules discere potius
quàm docere, Ecclesia formam sequi, non huic
humanitas sequenda jura præfigere, neque ejus
sanctionibus velle dominari; cui Deus voluit
clementiam tuam pia devotionis colla submitte-
re; ne dum mensura cælestis dispositionis exce-
ditur, eatur in contumeliam disponentis. Totum
locum consultò descripsi; quia graviter of-
ficio sui Principes admonet, ne cum de fidei
negotiis agitur, auctoritate sua, quæ in Ec-
clesiæ subsidium illis data est, decretis apo-
stolicæ sedis renitentur, atque ita sibi hu-
manarum rerum fastigium noverint esse
commissum, ut tamen ea quæ divina sunt,
per dispensatores divinitus attributos per-
cipienda non ambigant.

V. Certissima est ergo regula quam Felix
præscribit, libertatem Ecclesiæ in eo ver-
sari, ut legibus suis utatur in causis Dei. Sed
Gregorius VII. eam libertatem ad certa
quædam disciplinæ capita extendit. Vnde

factum ut Sacerdotium & Imperium inter
se commissa sint, populique Christiani in
Europa dirissimis & diuturnis bellis lugubri-
ter attriti, cum Gregorius pro libertate
Ecclesiæ restituenda, & Henricus Impera-
tor pro juribus Imperij retinendis, conten-
derent. Libertas à Gregorio vindicata,
Principes ab episcopatum investituris ar-
cebat: quæ deinde porrecta fuit ad eas im-
munitates significandas quæ omnem om-
nino in personas & res ecclesiasticas aucto-
ritatem Principibus adimunt. Gregorius
VII. in diffidio cum Henrico passim liberta-
tem Ecclesiæ obtendit: *Nobilius esse di-
gnoscitur, multo tempore pro libertate sanctæ
Ecclesiæ decertare, quàm miserè ac diabolicè ser-
vituti subjacere.* Eadem sententia Paschalis
II. respondit, apud Sugerium, Legatis Hen-
rici, qui Investiturarum usum retinere vo-
lebat, *Ecclesiam pretioso sanguine Jesu Christi
redemptam, & liberam constitutam, nullo modo
ancillari oportere.* Goffridus Vindocinensis
multus est in ea controversia; & commen-
dat libertatem Ecclesiæ, quam profectam
contendit à Christo, hac collectione quæ
fortasse laborat vitio synonymiæ: *Quando
Ecclesia seculari potestati subjicitur, quæ anti-
domina erat, ancilla efficitur, & quam Christus
Dominus dicitur in cruce & quasi propriis ma-
nibus de suo sanguine scripsit, chartam liberta-
tis amittit. Hanc enim libertatis chartam Chri-
stus vindicavit in cruce, & suæ sponsæ Ecclesiæ
per semetipsum dedit; ut homines alios per pec-
catum factos diaboli servos, ipsa libera liberos &
Dei filios faceret & suos, qui sibi diligenter ser-
virent, & tanquam bonæ matri devoti filij hu-
militer obedirent.* Attamen sapienter monuit
idem Goffridus his contentionibus minui
libertatem Ecclesiæ, ideòque maximè ca-
vendum ne nimis præfractè exigatur: Nam
Rex & Romanus Pontifex, cum unus contra
alium, alter pro Regni consuetudine, alter pro
Ecclesiæ libertate, erigitur, regnum illam con-
suetudinem obtinere non potest, nec poterit, &
Ecclesia sua libertatis amittit plurimum. Infrà:
*Habeat Ecclesia suam libertatem; sed summo pere-
caveat, ne dum nimis emunxerit, eliciat san-
guinem, & dum rubiginem de vase conatur era-
dere, vas ipsum frangatur.*

VI. Imminuta esset libertas Ecclesiæ, si
à Principum secularium imperio libera, ab
Episcopis iniqua servitute premeretur.
Quare Synodus Ephesina Oecumenica li-
bertatem Ecclesiæ in veterum canonum &
antiquæ consuetudinis observatione collo-
cavit adversus Antiochenum Patriarcham,
cum de Cyprii Episcopis controversia in-
cidisset. Etenim Ioannes Antiochenus, post
obitum Troili Episcopi Constantiæ, (quæ

Greg. I. 9. ep. 31.

Sugerius in vita Ludovici.

Goffridus in opusculis, ad Callixtum Papam, cap. 6.

Cap. 41

Q iij

Apud Greg. I. 9. ep. 31.

Greg. I. 9. ep. 31.

Tom. I. lib. I. c. 4.

Ben. Hinc. vita Ludovici.

Felle ep. ad Zenon. Angli. edit. 9 R. P. Simondo in App. Cod. Theor. dcl. pag. 118.

Jan. c. 4.

Gal. 6.

urbs erat metropolitana insulae Cypri) ordinationem ejus Ecclesiae usurpare moliens, literas à Dionysio Duce Orientis ad Praesidem Cypri & Clerum Constantiensem impetravit: quibus praecipuum erat Clero, ut ab ordinatione Episcopi abstineret, donec judicio Synodi Ephesinae, quae tunc temporis cogebatur, Ecclesiae Constantiensi prospectum fuisset. Id scilicet Ioannes à Concilio se impetraturum sperabat, si res integra forent, ut libera sibi metropoleos Cypri ordinatio permetteretur, quia Cyprus erat una è quindecim provinciis Dioceseos Orientalis, quae à Nicæna Synodo Antiocheni Episcopi administrationi creditae fuerant. Quae ratione fultus Alexander Antiochenus, jam olim Innocentio I. retulerat, Cyprios Episcopos fatigatos Arrianae impietatis potentia, cujus virus Episcopos Antiochenos invaserat, non tenuisse Nicænos canones in ordinandis sibi Episcopis, & usque adhuc habere praesumptum, ut suo arbitratu eos ordinent, neminem consulentes. Sed Innocentius persuasit tantum Cypriis, ut curarent juxta canonum fidem, unum cum ceteris sentire provinciis. Atque hoc pacto contentionem non diremit, quamvis aliter visum fuerit eruditis. Quippe Nicæna Synodus ita privilegia Antiochenae Ecclesiae in Orientem integra servavit, ut nihil de privilegiis Metropolitanorum detraheret. Episcopi Cyprii Ephesum accedunt, ut Ioannis Antiocheni novos conatus repellant: electum à se Rheginum in locum Troili docent, & suae provinciae privilegia, secundum Nicænos canones, servari postulant. Synodus Ephesina, prudenti interlocutione, docuit Nicænum canonem utriusque partis votis suffragari, sed causa jugulum in eo esse, an ex veteri more Antiochenus Cyprios Episcopos ordinarit. Quod illi nunquam factum magna contentione asserunt; sed à synodo provinciae perpetuo Metropolitanum constitutum fuisse. Itaque Decretum editum est, quo novus ille conatus Antiocheni Episcopi reprimatur, & Cypriis Episcoporum ordinationes ex veteri consuetudine addicuntur secundum Canones. Observandus autem est modus loquendi quo tentata innovatio contra canones & mores antiquos dicitur à synodo omnium libertatem attingere: quia scilicet exemplum illud trahi potuisset in consequentiam, ad perniciem omnium provinciarum. Quare generaliter constituit synodus: *In aliis etiam Diocesis & provinciis servetur, ut nullus Episcoporum aliam provinciam occupet, quae antea & ab initio sub sua vel antecessorum suorum potestate non fuerit; sed*

& si quis occupaverit, vel per vim sibi subegerit, ipsam restituat, ne patrum canones praeferantur, neque sub sacerdotij praetextu mundanae potestatis fastus irrepas; ne clam paulatim libertas amittatur, quam nobis donavit sanguine suo Dominus noster Iesus Christus, omnium hominum liberator. Vnde patet, non adversus solum Antiochenum Patriarcham, sed etiam adversus ceteros Patriarchas constitutum ne plus sibi licere praesumant in suis Diocesis quam sit illis & canone & veteri consuetudine concessum. Diocesis dictio, regiones & tractus provinciarum Patriarchis subditos significat, ut monui. Quo sensu hic accipi ex eo manifestum est, quod canon Diocesis provincias subjungat: *Istud autem, inquit, in aliis Diocesis & in omnibus provinciis servetur.* Quare Theodoretus in Synagoge canonum, titulo primo, canonem istum Synodi Ephesinae notavit, ut probaret Patriarchis non licere provincias invadere.

VII. Hinc profectum est ut Ecclesia Gallicana nomen libertatis ecclesiasticae usurpaverit, cum adversus nova Pontificum Decreta, aut novos Episcoporum conatus, vel etiam secularis potestatis illicitam usurpationem, de antiquis canonibus aut moribus excipit. Quidam novitium nomen apud nos esse putant, quo à tempore Regis Caroli VI. tantum usi fuerimus. Certum quidem est, tunc magnopere celebratum fuisse nomen illud libertatis, cum tempore schismatis, Romani Pontifices dignitati suae in partes dissipatae praesidiis undique conquirendis intenti, Ecclesiam novitatibus quamplurimis vexarent, gratis expectativis, episcopatum & abbatiarum reservationibus, Annatis, & aliis hujusmodi. Quae tempeestas Concilium Ecclesiae Gallicanae eompulit anno MCCCCVI. & MCCCCXVIII. ut à Rege, regni sui Ecclesiam, & viros ecclesiasticos ad suam libertatem antiquam & juris communis dispositionem restitui peteret. Vnde patet vera & genuina definitio hujus libertatis, ex sensu Ecclesiae Gallicanae; ut sit nempe, *usus antiqui juris communis.* Inde frequentissime usurpatum fuit in constitutionibus regni, in actis Comitiorum regni, in curiarum supremarum judiciis, & in cleri Gallicani conventibus, nomen illud *Libertatis Ecclesiae Gallicanae.* Sed non est quod intra illud tempus usurpationem hujus nominis coerceamus. Etenim anno MCLXXXV. idem Carolus constitutione illa celeberrima, quae curiae Romanae Cardinalium varias exactiones inhibuit, eo proposito id à se decerni testatur, ut *Ecclesia regni sui, inquit,*

Innocent. In Decret. c. 46.

Concil. Eph. can. d. ...

Conc. Eph. d. 1. ...

Theodoretus Synagoge canonum tit. 1. ...

Videlibet v. cap. 12. & 13.

Edicta Caroli VI.

Constitutio Caroli VI.